

TÁC ĐỘNG CỦA CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA ĐẾN THANH THIẾU NIÊN

TS. ĐỖ NGỌC HÀ – Ths. NGUYỄN TUẤN ANH
Viện Nghiên cứu Thanh niên

Trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế hiện nay, việc phát triển ngành công nghiệp văn hóa đang trở thành một yêu cầu cấp thiết. Công nghiệp văn hóa là ngành nghề sản xuất các sản phẩm văn hóa và dịch vụ văn hóa. Theo định nghĩa của UNESCO, “công nghiệp văn hóa là các ngành sản xuất ra các sản phẩm nghệ thuật và sáng tạo; và là những ngành tạo ra của cải và thu nhập thông qua việc khai thác tài sản văn hóa cũng như sản xuất hàng hóa và dịch vụ dựa vào tri thức (cả truyền thống và hiện đại)”. Về phạm vi, công nghiệp văn hóa bao gồm ngành sáng tạo và biểu diễn nghệ thuật, dịch vụ tin tức, vui chơi giải trí, đào tạo văn nghệ sĩ và kinh doanh tác phẩm nghệ thuật, ngành phát hành, xuất bản, ngành phát thanh truyền hình, điện ảnh, quảng cáo... Với những thành tựu về khoa học kỹ thuật, công nghệ thông tin, các mạng lưới truyền thông và kỹ thuật số được ứng dụng rộng rãi trong lĩnh vực văn hóa đã làm cho sản phẩm văn hóa nghệ thuật được sản xuất với khối lượng lớn, tạo thành một thị trường rộng lớn. Sự xuất khẩu của những sản phẩm văn hóa ngày càng phong phú ra thế giới tác động mạnh đến văn hóa dân tộc của các nước đang phát triển, trong đó có Việt Nam. Thanh thiếu niên (TTN) là nhóm đối tượng chính hưởng thụ các sản phẩm văn hóa. Thông qua các sản phẩm, hoạt động văn hóa, TTN hình thành nên đạo đức, lối sống và tư duy của chính bản thân mình.

Tìm hiểu mức độ tác động của công nghiệp văn hóa đối với TTN trên một số lĩnh vực cho thấy, công nghiệp văn hóa đóng vai trò quan trọng trong việc tái sản xuất sức lao động, phát triển thể chất, tinh thần và cao hơn là xúc cảm thẩm mỹ cho

Công nghiệp văn hoá góp phần quảng bá văn hoá Việt ra nước ngoài.

Ảnh: LêNa (ST)

TTN. Bên cạnh đó, công nghiệp văn hóa cũng có tác động đến đạo đức, lối sống của TTN biểu hiện ở nhiều mặt theo cả chiều hướng tích cực và tiêu cực với các mức độ nông sâu khác nhau. Việc tham gia vào các lĩnh vực trong ngành công nghiệp văn hóa sẽ giúp TTN có những suy nghĩ, quan điểm phù hợp với các giá trị, chuẩn mực, đạo đức xã hội của thời đại, từ đó góp phần giáo dục giá trị sống cho TTN, định hình cho họ lối sống tích cực, lành mạnh, hướng tới những điều tốt đẹp, vui vẻ trong cuộc sống.

Công nghiệp truyền hình – Điện ảnh

Các chương trình, sản phẩm truyền hình mang lại cho TTN những cảm giác vui tươi, thoải mái, giảm căng thẳng sau những giờ làm việc, học tập mệt nhọc, được thư giãn và có tâm lý phấn khởi để tái tạo lại sức lao động, chuẩn bị cho một ngày mới, tuần mới làm việc

hiệu quả hơn. Thực tế cho thấy, khi tham gia vào các lĩnh vực trong ngành công nghiệp truyền hình, TTN không chỉ được giải trí, thư giãn sau những giờ làm việc, học tập căng thẳng mà còn có thể được học tập và tiếp thu các tri thức để mở mang về cuộc sống, nâng cao hiểu biết về cuộc sống xung quanh. Công nghiệp truyền hình còn giúp hình thành và rèn luyện cho TTN kỹ năng tư duy, giải quyết nhanh nhạy tình huống, bởi sự tương tác qua lại giữa trò chơi và người xem thông qua các chương trình truyền hình thực tế, trò chơi trên truyền hình mà chúng ta mua bản quyền của nước ngoài. Các chương trình này thu hút TTN không chỉ ở hình thức hấp dẫn, nội dung phong phú, giải thưởng có giá trị mà nó còn mang đậm hơi thở cuộc sống, hướng tới những giá trị thực tế trong đời sống xã hội.

Tuy nhiên, công nghiệp truyền hình cũng khiến cho lối sống của

PHẦN TƯ
Thiên niên

1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358

Công nghiệp điện ảnh khiến phim nước ngoài lấn át phim trong nước, nhiều nhất là phim từ Mỹ, Hàn Quốc, Trung Quốc. Những nền công nghiệp điện ảnh này đáp ứng nhu cầu giải trí của TTN. Sự du nhập ồ ạt của phim nước ngoài khiến các bộ phim điện ảnh nghệ thuật trong nước có xu hướng chạy theo thị hiếu đám đông bằng cách tung ra những bộ phim nặng về tính giải trí thương mại mà ít giá trị nghệ thuật, ít mang tính giáo dục cho TTN. Cách đây vài năm, TTN Việt Nam từng phát sốt với trào lưu Manga (truyện tranh Nhật Bản) và Anime (phim hoạt hình Nhật Bản) thì những bộ phim thần tượng Đài Loan lại tiếp tục được lên ngôi không chỉ ở Việt Nam mà lan sang khắp các nước châu Á. Đến thời điểm hiện tại thì chúng ta đã và đang chứng kiến sự lan tỏa vô cùng mạnh mẽ và sâu rộng của làn sóng "Hàn Quốc hóa" mà thuật ngữ được

Báo mạng (báo điện tử) đã và đang có những tác động đến việc định hướng thông tin cho TTN. Thông qua công nghiệp báo chí xuất bản, TTN không chỉ được cập nhật tin tức về các trào lưu, các xu thế mới của TTN trong bối cảnh hội nhập, mà còn được tiếp nhận các nền văn hóa ngoại lai từ các nước trong khu vực. Tuy nhiên, sự tiếp nhận ồ ạt các nền văn hóa này đang để lại những tác động không mong muốn tới một bộ phận TTN mà các

Các thể loại sách dịch chiếm đa phần trên các nhà sách. Các tác phẩm văn học mới của Việt Nam còn ít, chủ yếu là những sách cũ được tái bản lại. Tuy nhiên điều đáng nói là nhiều cuốn sách có nội dung khiêu dâm, kích động bạo lực, không phù hợp lối sống và tâm lý tiếp nhận của người Việt Nam cũng được bày bán công khai làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến tâm lý của TTN. Sự gia tăng ồ ạt của dòng văn học dịch với nhiều tác phẩm chưa qua kiểm duyệt kỹ lưỡng đã tạo nên nguy cơ mai một sự trong sáng của tiếng Việt, kích thích lối sống thực dụng, sống gấp, thích hưởng thụ hơn lao động của một bộ phận TTN ở nước ta hiện nay. Bên cạnh đó, báo chí văn học, nghệ thuật cũng còn nhiều hạn chế đáng kể như một số tờ báo, chuyên mục, chuyên trang của báo in, báo điện tử đưa tin quá nhiều việc sinh hoạt, ăn mặc hở hang của nghệ sĩ mà ít giới thiệu về trình độ nghệ thuật, chuyên môn của họ. Một số báo điện tử, đặc biệt là các chuyên trang dành cho lứa tuổi TTN còn sử dụng ngôn ngữ "chat" trên mạng, tiếng "lóng" của TTN... làm méo mó, mất đi sự trong sáng của tiếng Việt... làm cho TTN hình thành một lối sống thiếu lành mạnh, sử dụng câu từ trong cuộc sống thiếu sự trong sáng.